

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Vernieuwd Tropenmuseum prikkelt je nieuwsgierigheid

Het Tropenmuseum in Amsterdam heeft een nieuwe opstelling van de vaste collectie. 'Things that Matter' is geëngageerd en verrassend actueel.

 Sabeth Snijders 26 juli 2018

Foto Jan Reinier van der Vliet

Het doet denken aan tien uitdagende mini-tentoonstellingen, de vernieuwde opstelling van de vaste collectie in het Amsterdamse Tropenmuseum. Onder de titel *Things That Matter* stelt het museum tien vragen, die worden uitgewerkt in en rond paviljoenen op de begane grond. Bij iedere vraag, zoals ‘Wanneer voel jij je thuis?’, selecteerden de

curatoren enkele objecten uit hun vaste collectie van bijna 450.000 voorwerpen. Via filmpjes en geluidsopnamen vertellen hedendaagse personen iets over de betekenis van deze voorwerpen voor hen. Die is vaak actueler dan verwacht.

Zo klinkt in het paviljoen over de vraag ‘Verandert het klimaat jouw cultuur?’ het geluid van tegen de branding slaande golven en de doordringende stem van podiumdichteres en activist Kathy Jetnil-Kijiner. Ze draagt een gedicht voor over haar geboorteplek, de Marshall-eilanden, waar door de stijgende zeespiegel tuinen onder water komen te staan. „Vertel iedereen hoe bang we zijn”, roept Jetnil-Kijiner geëmigreerde landgenoten op. In de verduisterde ruimte ligt mooi uitgelicht een mandje van Pandanusblad, dat aan het begin van de twintigste eeuw werd gemaakt op de eilanden. Een object dat voor de geëmigreerde bewoners een tastbare herinnering vormt aan hun bedreigde geboorteland.

Aan de achterkant van hetzelfde paviljoen klinkt een andere activistische vrouwenstem, die van de Brits-Palestijnse rapper Shadia Mansour. Ze zingt altijd gekleed in traditioneel Arabische kleding om haar betrokkenheid bij de Palestijnse zaak te onderstrepen. Naast haar opzweepende muziekclip plaatst het museum enkele Palestijnse gewaden, zoals een geborduurde bruidsjurk uit het dorp Beit Dajan, dat in 1948 op Israëliësch grondgebied kwam te liggen. Door de Palestijnse diaspora verdween het borduurwerk van deze dorpelingen. Wat op het eerste gezicht misschien stoffig depotobjecten lijken, heeft voor deze rapper een zeer hedendaagse betekenis. De vraag die het museum erbij plaatst: ‘Waar vecht jij voor?’

Snapshots

De nieuwe, vaak geëngageerde opstelling, die een jaar of vijf zal blijven staan, maakt deel uit van de vernieuwing van het museum. Zalen worden niet langer op land of werelddeel ingericht, maar op universele thema's. Bij de meeste vragen krijg je, behalve het centrale verhaal van figuren als Jetnil-Kijiner en Mansour, ook nog een kortere getuigenis en foto van iemand uit een ander werelddeel.

Tentoonstelling

Things That Matter Tropenmuseum, Amsterdam. di. t/m zo tussen 10.00 - 17.00 uur.

Bij de vraag ‘Wanneer voel jij je thuis?’ versterken deze twee verhalen elkaar zonder dat veel duiding nodig is. Mexicanen die illegaal de grens met Amerika zijn overgestoken geven uitleg over een balspel uit hun thuisland dat hen een vertrouwd gevoel geeft. Een Syrische asielzoeker vertelt hoe hij zijn huissleutels uit Aleppo altijd bij zich heeft als tastbare herinnering aan zijn ‘thuis’.

Af en toe benadrukt zo’n tweede portret dat de paviljoens iets weg hebben van ‘teasers’. Eigenlijk verlang je na het zien van twee snapshots naar een volledige tentoonstelling over een onderwerp en blijf je een beetje op je honger zitten. Tegelijkertijd maakt de gedurfde keuze om slechts een paar objecten uit de enorme vaste collectie te laten zien, *Things That Matter* erg toegankelijk. Bezoekers kunnen gemakkelijk voor of na een tentoonstelling op een andere verdieping een paviljoen van de vaste collectie meepikken en zich daar laten raken door een of twee verhalen.

Twitter-relletjes duiden

Ook is volop ingezet op interactie, zo leert kalligrafie-artist eL Seed bezoekers Arabisch schrift in een paviljoen over taal. In het onderdeel over culturele toe-eigening mogen toeschouwers met muurstickers duidelijk maken wat ze zelf vinden van ‘cultural appropriation’. De wanden zijn bekleed met afbeeldingen Twitter-relletjes, zoals dat over de Afro-Amerikaanse zangeres Beyoncé. Zij had zich in gehuld in Zuid-Aziatische juwelen en kleding. Gebruikte ze een andere cultuur als gimmick of was het een eerbetoon? Het museum wil zelf geen oordeel vellen.

Inspelen op de actualiteit en engagement brengt risico’s met zich mee: een debat zoals dat over culturele toe-eigening kan er over drie jaar totaal anders uitzien. Maar deze nieuwe vaste opstelling lijkt flexibel genoeg om ook daar snel op in te kunnen spelen.

Sabeth Snijders